

ДОНЧО ЦОНЧЕВ РОМАНТИКА

chitanka.info

Денят, в който джипката ме изсипа на грашовския баир и замина, беше слънчев и тих. Първите ми две работи, след като останах сам (не броя чукчето и торбата), се оказаха събличането на ризата и бързото лягане по очи. За човек, който обича да се пече, грашовският баир е нещо неповторимо. Имаш чувството, че си на върха на земното кълбо. И то си е така. Почти можеш да чуеш как ултравиолетовите лъчи просто писукат по кожата на гърба ти.

Задачата ми — да събера проби от едно орудяване в този район, — както обикновено, си беше за трима. Ние така правехме през сезона, тъй като, от една страна — миналата зима настъпи още през лятото, от друга — пролетта се пукна някъде към Петровден, а нашите началници в София не се интересуват от тези неща. Може и да се интересуват, но не ги знаят. Едно, че не идват насам, и второ, изобщо не слушат какво им говориш. Може и да слушат, но не го чуват. Не им е приятно. Или пък в същото време си мислят съвсем други неща.

Мислят например, че сега аз ще се върна по грашовския баир като изтърван, ще помъкна от дола към върха сто кила камъни на гърба си, после от върха към дола двеста, и въобще...

Знаете ли каква е нашата работа? Аз мога да взема в торбата ей този камък, който е до носа ми, и да му лепна един етикет с надпис „Върхът“. После да взема съседния и да му пиша на етикета „Делът“. И половината надница съм изкарал. Който обича — моля, — нека да заповяда на грашовския баир, та да провери кое камъче къде точно се е търкаляло.

Лежах си така този ден докъм обяд (под мен беше мокро от пот), подробно обмислях нещата от живота. Номерът с двете съседни камъчета и етикетите никак не ми беше интересен — аз съм го изпълнявал още като студент. Още тогава, когато не знаех добре как над лъжата ми за два лева после напразно работят петдесет души мои колеги — пак геолози, химици и физици, — как се картира, планира, залага на всичко това и, с една дума, как тези две кила вино (от което на сутринта те боли глава) излизат въобще на държавата, да речем, сто хиляди лева...

Не това — лежах този ден — да измисля; него го знаех отдавна. Работата сега беше да се намери чалъм, с който да не се лъжем един друг като идиоти, и в същото време да не се блъскам тук като луд. Не

можех да свърша сам тая. Всъщност аз можех — може всеки от нас, — но не и за петнадесет дена, колкото бяха ми определили.

Теглих една на началника, станах и отидох към манастира. Там имаше хубави сенки и два чучура за милиони. Железни като дула — само да седнеш и да ги слушаш. А сигурно имаше и човек, защото още от джипката бях забелязал козата.

В един и половина се срещнахме с попа. В два бяхме приятели. Златко се казваше той, живееше тука самичък — единствен в светата обител. Разбира се, и козата.

— Без нея — вика — не мога. Тя ми е тука за всичко. И за млекце, и за другарче.

— Защо не слезеш ти в селото? — питах го аз, докато обядвахме с него под сянката.

— Какво да правя там? Когато им дотрябвам, те си ме търсят. Сляза, свърша я и се върна. Добре ми е тука на мене.

Говорехме си така, когато чух стъпките на магаре. Обърнах се и видях на пътеката някого — зад магарето, с брич и по риза. Той спря до чучура.

— Добър ден — викам.

— Добър ден.

Човекът си напълни съда, магарето пи и продължиха.

— Кой беше? — питам аз попа.

— Мани го... тоя.

— Ама тукашен или...? Видя ми се с брич, да не е от военните?

— Тукашен. Ей там има таквоз... станция. Той е милиционер и я пази.

Беше от ясно по-ясно, че двамата нямат дипломатически отношения. Затова спрях да разпитвам. Разказах на поп Златко за мене, за трудностите с бързата работа и с плана. Викам му:

— Ако имах неговото магаре, то да ми мъкне тежките проби, ела гледай...

— Че иди го вземи. То не му трябва.

— Дали ще го даде?

Поп Златко сви рамене, сви устни презрително и повече нищо не каза.

Вечерта бях гост на Ангел — така се казваше милиционерът. Той ми отстъпи магарето си с готовност и даже предложи да ми помага.

— Че какво — викам — можеш да ми помагаш, като си вързан тук да седиш? Тя иска ходене, моята.

Той каза, че ако все пак има нещо да се помогне, без да напуска района — дадено. После извади някаква ракия и тук вече ние по всички линии се разбрахме. То се знае, с изключение на една — не даваше дума да кажа за попа.

— Абе я го мани това расо — разлюти се той изведнъж, когато му казах, че мисля да спя в манастира. — По-добре иди долу, в селото. И по-удобно ще ти бъде, и...

Както и да е, постоях още при него и после си тръгнах.

Разбира се, спях в манастира. Така си спестявах излишните километри до селото.

Първата нощ беше толкова тиха и ароматна, че не можах бързо да свикна. Сума ти време лежах ококорен. Бях вече готов да се изнервя, когато ми хрумна страхотна идея. То даже не беше идея, а нещо като насрещен план по задачата. С две думи: имах магаре. Разчитах на обещаната помощ от Ангел. Сега ми трябваше само една чутура с потежко черясло и още сутринта можех да организирам раздробяването на пробите.

Заспах ухилен, сънувах кози и икони. Първата работа сутринта беше да попитам попа за чутура.

— Имаше една — каза той, докато пиехме млякото, — ама май някъде се затри из мазетата. Не ми се е мяркала вече с години.

— Може и чебър — викам. — Или буталка.

— Виж, чебър има един — каза поп Златко и ме заведе в една одая, да го видя.

Там имаше и буталка, но аз предпочетох чебъра. Взех го, взех и едно дълго желязно черясло, та право при милиционера.

— Ето ти инструмента, Ангеле. Дай ми сега магарето и да тръгвам. После ще ти обясня по-подробно.

Яхнах възпитаното животно и към десет се върнах с цяла торба камъни. Изсипах ги в чебъра и го започнах с черяслото.

— Ето това е цялата работа, Ангеле. Чукат се като захар. Трябва да станат на пудра, нали разбираш.

Той се запретна, аз яхнах отново магарето. Свирках си и работата вървеше идеално.

Вечерта извадих ведомостта, вписах на Ангел трите имена и му казах:

— Два и осемдесет и осем на ден, братче. Повече няма да може.

— Ама ти какво? — дръпна се той. — Да не мислиш, че аз за парите?

Не му дадох много да шава, пихме по малко ракия и се прибрах в манастира.

Другия ми приятел го нямаше. Вратата му беше залостена. Помислих, че е слязъл до селото, и си легнах.

На сутринта обаче работата се оказа съвсем друга. Когато попът ми бутна паницата с мляко и не продума, всичко бе ясно напълно. Той не искаше да ме види, обиден от моите делови отношения с Ангел.

— Виж какво — смънках, — ти няма защо да толкова... Аз...

— Хайде яж! — каза поп Златко и размаха с досада ръка. — По-добре яж сега и мълчи. Аз, ти... той. Ние и вие. Всеки случай и мене ме бива да счукам три камъка де.

Оставих си млякото недопито, бях се ядосал сериозно. Наистина защо не предложих работа на попа? Той ми беше нещо като хазаин, сутрин ми топлеше млякото от козата.

— Знаем ли — изкашля се той. — Може пък нещо да ги урочасам твоите камънаци.

Изчезнах веднага. Към десет и нещо се върнах при попа и му изсипах в краката две торби проби.

— Ето ти материала, вземай буталната, и това е.

— Ами черясло? Ти нали го даде на оня?

— Може и с дърво, стига да е по-тежко. То даже по-хубаво е с дърво. Работата е тези образци да станат на прах, няма значение как и с какво. Аз нося ведомост и пари, имаш по два осемдесет и осем на ден.

Метнах се на магарето и се разкарах.

Същата вечер дойде първата изненада. Установи се, че поп Златко е ходил при Ангел да види колко на дребно трябва да се трошат пробите. Той беше си приспособил тежко кросно за черясло и неговата работа се оказа много по-спорна.

Другият ден мина по същия начин. А вечерта се оказа, че сега Ангел бе ходил при попа — да му разгледа кросното.

Разбира се, от разговорите с двамата поотделно аз знаех, че отношенията са същите, както преди. Те се ругаеха и без повод.

Затова, когато се прибрах на третия ден и чух глухите удари на чебъра и буталната почти един до друг, край чешмата, оставих магарето да пасе и на пръсти приближих.

— Биеш ти, нищо не биеш! — разпознах запъхтения глас на милиционера. — Утре ще ти излязат мазоли, и край. Да видиш как бърже ще изхвърлиш кросното...

— Ще видим, ще видим — каза заканително попът. — Ти нали цял живот много си преработил... по гръб! На мене поне не ми плащат, като лежа.

— Слушай бе, попе, ти да не мислиш случайно, че тая надница я изкарваш? Той ти я пише ей тъй, нашият, заради млякото от козата.

— А на тебе, Ангеле, за ракията, да ме прости господ...

И двамата грухаха здраво. Бяха по ризи, високо запретнати — потни и зачервени.

— Абе, папаз — разсмя се изведнъж Ангел и остави черяслото, — ти с господата нали си тъй — той си допря показалците и ги потърка. — Защо не го измолиш да ти превърне пробите в прах, ами си почнал да бухаш с кросното, та ще ти изхвъркнат очите?

Поп Златко спря да почине, загледа се към небето и каза:

— Ами ти бе, като си тъй пък с народа — сега той потриваше показалци, — защо все ти виси пищовът на задника, а?

Ангел помълча така малко. Сега само двата чучура се чуваха да бълбочат.

— Слушай, ей — чух му гласа някак по-другояче, — я не си плюй по брадата, че ако пак те подкарам... Много бърже взе да забравяш.

— Какво, като ме подкараш? — изрече поп Златко колкото може спокойно.

— Ей такава... Не ти мърда едно десет дни долу на тухлите. Таман да ти спадне шкембето набърже. Или в силажната, да се напарфюмираш завинаги.

— Абе десет дни всякак ще изкарам — въздъхна поп Златко. — Ами ти, Ангеле, се моли да не се случи така, че аз тебе да подкарам.

Турих ръка на устата си и се сниших в тревата. Магарето изрева някъде зад гърба ми. От клона на манастирския орех висяха една

куртка и едно расо. Ударите на моите помощници скоро се чува отново, глухи и тъпи, а грашовският баир — за мен най-високата точка от земята — стенеше, кънтеше и се предаваше.

Може би беше разбрал, че този път вече полезните му изкопаеми са открити.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.